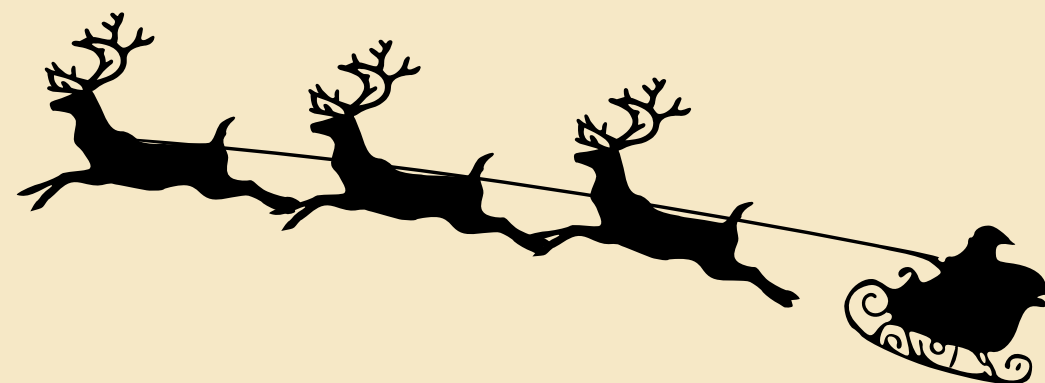

MIKOŁAJKI
6.12.2021

**W katolicyzmie i prawosławiu
6 grudnia obchodzimy
Dzień Świętego Mikołaja,
biskupa Miry.**

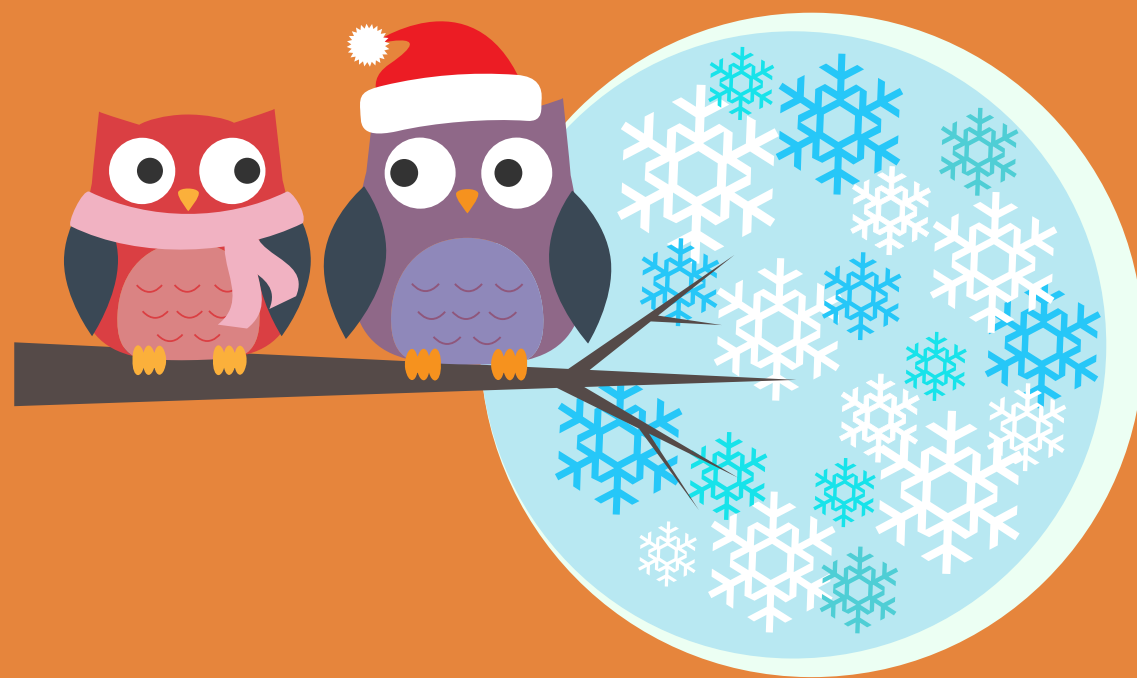

Od IX wieku Mikołaj
w chrześcijaństwie
wschodnim i zachodnim,
był wielbiony,
jako święty i cudotwórca

**Część badaczy uważa, że zwyczaj wręczania
prezentów powstał w X wieku.
Podczas Mikołajek wystawiano dla dzieci dramaty
liturgiczne opowiadające historię świętego.
Inni opierają swoje badania na
XII-wiecznych przekazach ze środkowej Francji,
które mówią, iż w Mikołajki zakonnice roznosiły
wieczorem pod drzwi biednym dzieciom
paczki z pomarańczami i orzechami.**

**Na podstawie licznych cudów,
które zostały poświadczone przez Kościół
jego wspomnieniu nadano
na Zachodzie rangę święta.
Najstarsze przekazy pochodzą
z akt synodów
w Neapolu z 821 i 842 roku.
Synod w 1222 w Oksfordzie
podniósł rangę tego
święta w kalendarzu do najwyższej.**

**Kult świętego był bardzo popularny.
W XVI wieku w kalendarzach protestanckich
6 grudnia zapisano jako Dzień Mikołaja.
W niemieckich XVII-wiecznych pismach
protestanckich**

**luterkańscy duchowni proponowali,
aby upominki przynosiło
Dzieciątko Jezus w Boże Narodzenie,
ponieważ oni odrzucali kult świętych.**

**To najstarszy ślad próby przeniesienia zwyczaju
wręczania dzieciom prezentów z wigilii 6 grudnia
na wigilię Bożego Narodzenia.**

**W XIX i XX wieku obdarzający dzieci
podarkami w swoje święto
Mikołaj został przekształcony
w baśniową postać rozdającą prezenty
w Boże Narodzenie,
wykorzystywaną w kulturze masowej.**

**W 1969 roku
w Kościele katolickim
zniesiono to święto.
Stało się tylko
tzw. wspomnieniem dowolnym.**

Sobór Watykański II zarządził rewizję kultu świętych w Kościele katolickim.

Powołano komisję złożoną z teologów i historyków, która miała zaproponować usunięcie świąt tych postaci, których istnienia nie sposób było udowodnić.

Zakwestionowała ona historyczność Mikołaja, co wywołało ożywioną dyskusję, w której znaczna część hierarchii i wiernych stanęła w obronie kultu świętego.

Papież Paweł VI zdecydował się na rozwiązanie kompromisowe.

LEGENDA

**Zwyczaj wręczania prezentów
poznajemy ze średniowiecznych legend
o życiu świętego Mikołaja,
które przekazywane są od X wieku.**

**Najbardziej znana jest spisana
już w pierwszej połowie IX wieku
w Konstantynopolu
przez archimandrytę Michała,
"Opowieść o trzech córkach".**

LEGENDA

**Zgodnie z nią młody Mikołaj,
jeszcze przed wyborem na biskupa,
miał chciwego i bogatego sąsiada,
który drwił z jego pobożności.**

**Bóg ukarał sąsiada
i sprawił, że stracił cały swój majątek
oraz popadł w wielką biedę.**

LEGENDA

**Gdy nie miał już z czego
utrzymać rodziny,
postanowił sprzedać swoje
trzy córki.**

**Jednak nikt nie chciał ich poślubić
bez otrzymania
odpowiedniego posagu.**

LEGENDA

**Mikołaj,
po długiej modlitwie i rozważaniach
nad tekstami
Pisma Świętego,
postanowił uratować cnotę dziewcząt.**

LEGENDA

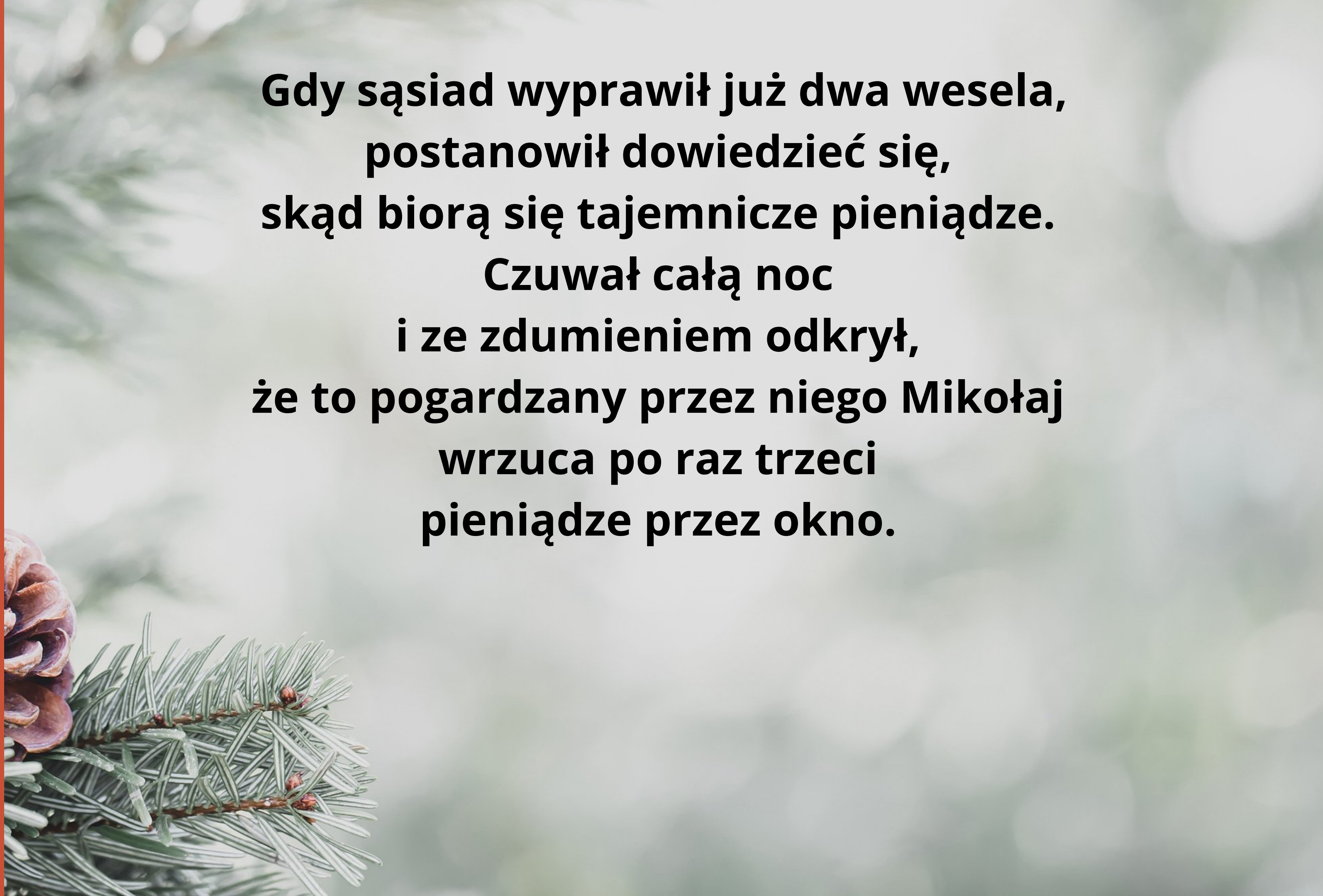
Trzykrotnie,
pod osłoną nocy,
wrzucił przez okno pieniądze przeznaczone
na posag
dla każdej kolejnej siostry.

LEGENDA

**Gdy sąsiad wyprawił już dwa wesela,
postanowił dowiedzieć się,
skąd biorą się tajemnicze pieniądze.
Czuwał całą noc
i ze zdumieniem odkrył,
że to pogardzany przez niego Mikołaj
wrzuca po raz trzeci
pieniądze przez okno.**

**Podziękował mu zawstydzony
i postanowił zmienić
swoje życie na zgodne
z przykazaniami.**

**Atrybutem Mikołaja jest:
siwa broda, pastorał, mitra
oraz długa, czerwona szata biskupia.
Wieczorem z 5 na 6 grudnia obdarowuje
grzeczne dzieci owocami, orzechami,
ciastkami czy cukierkami.**

ZWYCZAJE

ZWYCZAJE

**W Holandii dzieci wystawiają
buty przy kominku.
W Czechach wieszają skarpety
na ramach okiennych,
a w Austrii kładą buty na parapecie.**

**We Włoszech prezenty pod choinką przynosi
złośliwa czarownica
nazywana La Befana.**

**Niegrzeczne dzieci zamiast upragnionych
upominków dostają w skarpecie
czosnek, cebulę albo popiół.**

**W Hiszpanii prezenty najmłodszym przynoszą
3 królowie - Kacper, Melchior i Baltazar.**

**Przed snem dzieci zostawiają na parapecie
marchewki dla wielbłądów,
którymi podróżują mędrcy.**

ZWYCZAJE

ZWYCZAJE

**Świętemu Mikołajowi w Niemczech
towarzyszy Knecht Ruprecht.**

**Ma bujną brodę, często ciemną barwę skóry
(jak węgiel), na szyi ma zawieszone łańcuchy,
nosi wielkie futro.**

**W Szwajcarii podobna postać towarzyszy
również świętemu Mikołajowi,
nazywana jest Schmutzli.**

W Austrii z Mikołajem chodzi Anioł i Krampus.

**Nosi ze sobą duży zeszyt,
w którym zapisuje które dzieci są grzeczne,
a które nie.**

**W nocy przed przyjściem Mikołaja
dorośli i dzieci
przygotowują i czyszczą swoje buty.**

**Rano znajdują w nich słodkości,
orzechy i owoce.**

ZWYCZAJE

**W Hiszpanii prezenty przynoszą
Trzej Królowie, czyli tzw. Reyes Magos.
Zamiast więc w grudniu,
prezenty i podarunki rozdawane
są 6 stycznia.
Niegrzeczne dzieci otrzymują
un trozo de carbón,
czyli kawałek cukru przypominający
bryłę węgla.**

ZWYCZAJE

**W Finlandii jest wioska świętego Mikołaja,
znana na całym świecie.**

**W 1927 w okolicy lapońskiej góry Korvatunturi
(obecnie na granicy fińsko-rosyjskiej)
odkryto dom świętego Mikołaja.**

**Legenda opublikowana przez Markusa Rautio
zakorzeniona jest w świadomości Finów,
którzy zaczęli wysyłać listy na adres
tamtejszej poczty.**

**Obecnie oficjalna siedziba znajduje się
w Rovaniemi.**

List do świętego może napisać każdy!

ZWYCZAJE

**W ramach wioski świętego Mikołaja
w Rovaniemi
mieści się oficjalna
kancelaria, poczta i park.
Nie brakuje też restauracji
i atrakcji przygotowanych
specjalnie dla najmłodszych
(i nie tylko).**

ZWYCZAJE

ZWYCZAJE

**List do świętego Mikołaja w Laponii –
adres
Tähtikuja 1, 96930 Arctic Circle, Finland
– wyślij swoją listę życzeń i czekaj,
może któreś z nich się spełni :).**

ZWYCZAJE

**Współcześnie w Polsce,
nocą z 5 na 6 grudnia,
podkłada się dzieciom prezenty
pod poduszką,
w buciku lub umieszcza się
je w dużej skarpecie.**

ZWYCZAJE

**W Polsce w wielu szkołach
wymieniania się drobnymi prezentami
z wcześniejszym losowaniem
„swojego mikołajka”
czy „swojej mikołajki”
(czyli osoby, którą się obdaruje)**

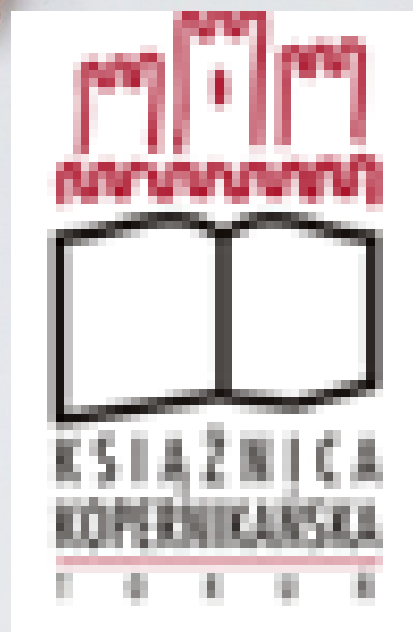

BIBLIOGRAFIA

- [https://pl.wikipedia.org/wiki/Miko%C5%82ajki_\(zwyczaj\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Miko%C5%82ajki_(zwyczaj))
- <https://www.radiozet.pl/Co-gdzie-kiedy-jak/Mikolajki-2021-kiedy-obchodzimy-swieto-Mikolaja-w-Polsce-DATA-ZWYCZAJE>
- <https://flipohity.pl/mikolajki-w-polsce-i-innych-krajach/>
- <https://flipohity.pl/rovaniemi-swiety-mikolaja/>
- Św. Mikołaj i zabawki / tekst Barbara Markowska-Tylżanowska ; il. Zdzisław Konopka, F.16d;
- Św. Mikołaj i Dolina poza Krańcem Świata : gwiazdkowa legenda / napisała Ellen Kushner, 14d, 16d, 2d;
- Żywot świętego Mikołaja biskupa mirreńskiego (6 grudnia) oraz modlitwa i pieśni do tegoż świętego, MAG TN M 20.

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA KSIĄŻNICA KOPERNIKAŃSKA W TORUNIU

**Wybór
materiałów i opracowanie
Maria Tykałowska**